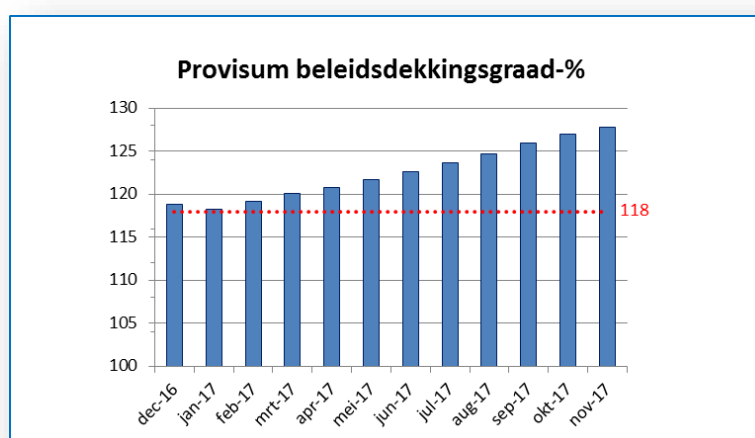

Onze dekkingsgraad in 2017

Iedere maand publiceren wij de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad op de website. De beleidsdekkingsgraad vormt het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de 12 maanden daarvoor. Het verloop daarvan ziet u in de grafiek; een mooie stijging in de loop van dit jaar. De beleidsdekkingsgraad van Provisum was per eind november 127,8%. Deze ligt boven het vereiste niveau van $\pm 118\%$. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat ons fonds zich in een gezonde financiële positie bevindt.

Pensioenen stijgen in 2018

Aan het einde van ieder jaar beoordeelt het bestuur van ons pensioenfonds of het mogelijk is om de pensioenen mee te laten stijgen met de prijsontwikkelingen. Dat kan als onze beleidsdekkingsgraad minimaal 115% is. Omdat deze eind oktober 127% bedroeg, is dat dus het geval. Daarom stijgen de pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken volgend jaar met 1,33%. Deze stijging compenseert de prijsinflatie in de periode oktober 2016 – 2017.

Vertrouwen in de toekomst

Vertrouwen in de toekomst door Gert Jan Pieters (voorzitter)

Na de langste formatie ooit in de Nederlandse geschiedenis -225 dagen- is er weer een kabinet. Een kabinet dat vol vertrouwen naar de toekomst kijkt. Wat betreft de pensioenen wil het kabinet voor 2020 een aantal ingrijpende veranderingen doorvoeren. Maar dat wilde Rutte II ook al; dus het zou best kunnen dat het wat langer gaat duren. Zelf heb ik het afgelopen jaar wat meer vertrouwen in de toekomst gekregen: de economie trok verder aan en daar heeft uw pensioen baat bij. De beleggingsresultaten waren gunstig en de rente steeg ook een beetje. Daardoor maakt onze dekkingsgraad een opwaartse beweging en staat deze nu 10% hoger dan een jaar geleden. En dus

kunnen we in 2018 wederom indexeren om daarmee de inflatie van 2017 te compenseren.

Als ik zeg ‘we’, bedoel ik daar niet alleen de collega-bestuurders mee, maar ook ons pensioenbureau, waarbij het bestuur met name het beleid van ons fonds bepaalt en het bureau voor de ondersteuning en de uitvoering zorgt. Of we dat allemaal goed gedaan hebben, toetst ons verantwoordingsorgaan. Ik ben blij dat dat van drie naar zes leden is gegroeid, want het is veel en belangrijk werk dat zij verrichten.

Hoewel voor veel deelnemers hun pensioen nog ver weg is, zijn er ieder jaar wel een paar momenten om toch even bij uw inkomen voor later stil te staan. Dat is in ieder geval het moment waarop u uw Uniform Pensioenoverzicht krijgt. Daarop staat het brutobedrag aangegeven dat u vanaf uw pensioendatum kunt verwachten. Wie een overzicht wil raadplegen waarop ook het pensioen dat u elders heeft opgebouwd staat aangegeven, kan op www.mijnpensioenoverzicht.nl terecht. Die site is in het afgelopen jaar nog gedetailleerder geworden.

Een ander moment om bij uw pensioen stil te staan, is natuurlijk tijdens de jaarlijkse Pensioen3Daagse, in november. Bijzonder was dit jaar de informatiebijeenkomst die ’s avonds werd gehouden in de C&A-vestiging aan het Damrak in Amsterdam. De opkomst was groot. Niet alleen waren er medewerkers uit de regio Amsterdam maar ook uit Den Haag en Nijmegen.

Door Lidy Beute werd uiteengezet welke senioren regelingen er zo al zijn bij C&A. Vervolgens werd door Natascha Endema van het pensioenbureau aan de hand van voorbeelden uitgelegd hoe hoog het pensioen is wanneer iemand eerder met pensioen wil gaan. Maar u wilt natuurlijk ook antwoord krijgen op uw persoonlijke pensioenvragen. Daarom is het goed om te weten dat u altijd naar Provisum kunt bellen of e-mailen om uw vraag over uw pensioen aan ons voor te leggen.

Omdat wij het belangrijk vinden om deelnemers en gepensioneerden zo goed mogelijk voor te lichten over hun pensioen laten we regelmatig iets van ons horen. Vaker dan voorheen en zo veel mogelijk to-the-point. Daarom verschijnt dit Pensioenbericht vanaf 2018 in plaats van 4 keer, 6 keer per jaar, met kortere actuele artikelen.

Namens ons allen wens ik u fijne feestdagen en een goed begin van het nieuwe jaar.

Verkoopmedewerkster Tineke van Wilsem vertelt over haar deelname aan de informatiebijeenkomst op het Damrak

Wijzer in Geldzaken organiseert ieder jaar de Pensioen3Daagse. Dit is een landelijk initiatief om zoveel mogelijk mensen pensioenbewust(er) te maken. Dit jaar was de Pensioen3Daagse van 31 oktober tot en met 2 november. Provisum werkte ook nu weer mee aan dit landelijke evenement. Dit keer onder andere door een informatiebijeenkomst te organiseren in de C&A-vestiging aan het Damrak in Amsterdam. Een van de aanwezigen was Tineke van Wilsem uit Haarlem.

“Samen met mijn man ben ik naar de bijeenkomst geweest. Ik kan niet anders zeggen dan dat het prima georganiseerd was. Het ging over pensioen; dus ik was vooraf een beetje bang dat het ingewikkelde materie zou worden, maar dat was helemaal niet zo. Alles werd tijdens deze avond heel duidelijk uitgelegd. Wat wel jammer was dat er in de voorbeelden geen mensen met een 8-urencontract zaten. Die zijn er namelijk steeds meer.”

“De trigger om naar deze avond te gaan zat voor mij in m’n wens eerder met pensioen te gaan. Ik werk al 45 jaar en wil het langzaam wel wat rustiger aan doen. Maar vroeger werd er niet altijd pensioen ingehouden, waardoor ik in combinatie met het beperkte aantal uren dat ik per week werk, nog niet zo veel pensioen heb opgebouwd. Eerder stoppen zit er dus nog niet in.”

“Ik werk in de Anegang, hartje Haarlem. Prettig filiaal. Na al die jaren ken je je klanten zo langzamerhand wel. Veel van hen komen om de 14 dagen, anderen zelfs iedere week even langs voor een praatje. En om te kijken of we nog wat nieuws voor hen in de collectie hebben natuurlijk. Dat contact maakt het werk leuk, zeker omdat we ook een hechte groep collega’s hebben die allemaal al lang in dit filiaal werken.”

Vrouwen zijn tevredener en beter, ook in pensioenzaken?

Eind november was in het nieuws dat jonge werkende vrouwen twee keer zo vaak dan hun mannelijke partner huishoudelijke taken verrichten. Ook werken ze meer in deeltijd. Vrouwen bekleden bovendien minder vaak top 100-functies en in vergelijkbare functies verdienen ze minder dan mannen.

De andere kant hiervan, zo blijkt uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau, is dat vrouwen vaker tevreden zijn met hun werk, inkomen en het huishouden.

Vrouwen blijken zich namelijk veel meer op leuk en prettig werk te richten dan op het najagen van een flitsende carrière en een hoog inkomen. Want je kunt je afvragen of dat wat veel mannen doen, leuk is. Laat staan dat ze altijd beter zijn dan vrouwen. Dat is zeker niet het geval. Zo blijkt uit Noors onderzoek dat vrouwen betere leiders zijn dan mannen. Ze zijn initiatiefrijker, communiceren beter, denken methodischer en zijn doelgerichter. Mannen kunnen wel wat beter tegen stress en zijn over algemeen emotioneel wat stabiel.

Tevredener en beter.... In een voornamelijk door mannen ‘gedomineerde’ pensioensector zijn dit belangrijke kwaliteiten. Meer vrouwen die met enige regelmaat nadenken over hun pensioen, hoe ze dat geregeld willen hebben en wat zij graag willen kunnen kiezen als ze met pensioen gaan. Dat kan toch geen kwaad? Daar worden we toch alleen maar wijzer van? Dus vrouwen, jullie zijn met velen: verdiep je in je pensioen en laat Provisum weten wat je wilt! (bijvoorbeeld via pensioenbureau@provisum.nl)

Pensioenopbouw verandert in 2018, maar pensioenleeftijd blijft 67 jaar

Ieder jaar veranderen er fiscale regels. Met ingang van 1 januari 2018 is dat de zogenoemde fiscale pensioenrichtleeftijd. Die gaat van 67 naar 68 jaar. Dat komt omdat de levensverwachting steeds verder stijgt. De gedachte is dat we daardoor langer kunnen werken en dus langer de tijd hebben om ons pensioen op te bouwen. Daarom stijgt de fiscale pensioenrichtleeftijd nu naar 68 jaar. Provisum heeft besloten deze leeftijd niet te verhogen en voornamelijk op 67 jaar te houden. Toch verandert er wel iets: in de A- en B-regelingen moeten daarom de jaarlijkse opbouwpercentages verlaagd worden (resp. van 1,657% naar 1,556% en van 1,78% naar 1,679%). Ook veranderen de zogenoemde leeftijdsgebonden premiestaffels in de B-excedentregeling en de beleggingsmixen. Daardoor bouwt u iets minder pensioen op. Ook het meeverzekerde partnerpensioen daalt hierdoor.

Waarom dalen de opbouwpercentages?

De overheid maakt de opbouw van uw pensioen aantrekkelijk door deze aftrekbaar te maken. Maar de fiscale aftrekbaarheid van deze opbouw is wel aan een maximum gebonden. Als de huidige opbouwpercentages ook volgend jaar zouden gelden, zou u teveel fiscaal aftrekbaar pensioen opbouwen. Hoezo?

Omdat de fiscus anders rekent dan Provisum. De fiscus rekent namelijk vanaf volgend jaar wel met het uitgangspunt dat u op uw met 68e met pensioen gaat. In de ogen van de fiscus werkt u dus een jaar langer. Als u dan hetzelfde opbouwpercentage houdt als bij 67 jaar, zou u in totaal

meer pensioen kunnen opbouwen. En dat levert u fiscaal te veel voordeel op. Door het verlagen van de percentages, steekt de fiscus daar een stokje voor.

De lagere opbouwpercentages zorgen er wel voor dat uw ouderdomspensioen iets lager wordt. Ook het meeverzekerde partnerpensioen daalt. Wij begrijpen dat dit een moeilijk onderwerp is. Als u nog vragen heeft, bel dan gerust het pensioenbureau op 020-6213 891.

Wel uitbreiding, geen verkiezingen Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan van Provisum breidt binnenkort uit met in totaal drie leden. Het lid namens de werknemers is Clemens van den Enden geworden. Omdat hij de enige kandidaat namens de werknemers was, waren verkiezingen niet nodig. De werkgever heeft Madelon Flint in het Verantwoordingsorgaan benoemd. In maart 2018 komt er namens de gepensioneerden ook nog een lid bij. Het gaat om Ric van de Woude die nu nog actief is voor de gepensioneerdenvereniging VVGP. Het Verantwoordingsorgaan heeft tot taak het beleid van het pensioenbestuur achteraf te toetsen.

Vergeten uw partner bij ons aan te melden? Doe dat dan alsnog!

Om te kunnen berekenen hoeveel partnerpensioen Provisum later in totaal moet uitkeren, maken wij als fonds een schatting van het totale aantal partners dat er is. Dat is niet zomaar een schatting, maar een vrij nauwkeurige berekening. Op grond van de berekening die wij gemaakt hebben, vermoeden wij dat er in werkelijkheid meer medewerkers met een partner zijn dan onze deelnemers doorgegeven hebben aan ons fonds. We denken dat dit vooral komt omdat niet alle ONGEHUWD samenwonenden met een samenlevingscontract hun partner bij ons hebben aangemeld.

Woont u dus samen en is er door de notaris een samenlevingscontract opgesteld? Geeft u dan vooral de gegevens van uw partner aan ons door! Bent u gehuwd of heeft u een geregistreerd partnerschap? Dan hoeft u uw partner niet aan te melden, omdat wij die aanmelding automatisch ontvangen via de Basisregistratie Personen.

Waarom is het belangrijk dat wij weten of u een partner heeft?

Als u een partner heeft, heeft deze bij uw overlijden recht op partnerpensioen. U moet dan wel officieel samenleven. U kunt dat aantonen door ons een notariële akte van uw samenlevingsovereenkomst te overleggen.

Digitale pensioenbericht

Geef uw e-mailadres door!

Wij houden u graag op de hoogte van ontwikkelingen en onderwerpen rondom uw pensioen. Dat doen wij het liefst via e-mail. Schrijft u zich daarom in voor het digitale Pensioenbericht via onze website (www.provisum.nl).

*Hoewel dit bericht zorgvuldig is samengesteld kunnen wij niet instaan voor eventuele onvolkomenheden.
U kunt aan dit bericht geen rechten ontleen.*